

LEGYEN HITETEK SZERINT

GOBBY FEHÉR GYULA

Jakubec Péter az igazság közismert harcosa volt.

Jakubec Péter részt vett a történelemben.

Jakubec Péter személyesen ismerte Fejős Klárát, állítólag udvarolt is neki.

Jakubec Péter a lovakat szerette mindenekfölött. Szerette az arabs méneket, szerette a lipicai méneket, szerette a kancákat is.

Jakubec Péter a tankönyvek szerint egy muralovat ajándékozott Josip Broz Titónak. Maga Tito is szerette a lovakat, és nagyon megörült az ajándéknak. Egyedül az okoz gondot, hova kössem be ezt a szerencsétlen lovat. Mondta Tito. Ez nem gond, kedves elvtársam. Mondta Jakubec Péter. Meg kell alapítani a központi méntelepet, s akkor a szocialista állam gondoskodik minden egyes állatról. Bizony. Mondta Tito. Lám, igazad van. S megalakult a Központi Méntelep.

Jakubec Péter imádta a gyerekek fejét. Akkor volt igazán boldog, ha a pionírok fejét simogathatta. Mindig kihangsúlyozta, hogy a hosszú haj a kapitalista rendszer jelképe. A szocialista gyerekek rövide nyírják a hajukat. Ha tenyerében érezte a rövide vágott haj tuskéit, Jakubec Pétert elfogta az izgalom. A jövőt érezte a kezében, az elérhető emberi boldogságot érezte a kezében, a tapintható újdonság világrendet érezte a kezében. Ilyenkor kissé dadogott, de a keze folyamatosan járt a tuskés kobakok tetején.

Jakubec Péter azt mondta Jozif Visszarionovics Sztálinnak, akit röviden csak Dzsugasvilinek szólított: Akinek nincs lova, az nem is

igazi ura a helyzetnek. Ha mindig nyeregben akarsz maradni, lovad is legyen. Méghozzá nem is akármilyen ló. A legnemesebb mén szolgálja a legnagyobb urat. Vagy ha úgy gondolod, a legnagyobb elvtársat. A legszebb ló a legteljesebb hatalom örök jelképe. Így volt ez a Dzsingisz kán idejében is, így lesz ez a szocializmusban is. Higgyél nekem. És Sztálin bölcsen bólogatott e szavak hallatán.

Jakubec Péter édesanyja egyszerű háziasszony volt. De akármilyen egyszerű teremtés is volt, mikor a traktor alá esett, az orvosok nem tudták összerakni. Így maradt árván Jakubec Petyi.

Jakubec Péter egyszer azt mondta: Nézzetek rám, én is elestem valamikor, de aztán föl is keltem.

Jakubec Péter szájának nem volt soha kellemes illata. Saját anyja mondta ki először, hogy fiának büdös a szája. Sokféle szájvizet kipróbált élete során, nem sok sikerrel. Egyszer hosszú pártértekezletre készültek a második helyi szervezetben, mert egy közismerten lassú beszédű elvtárs érkezett hozzájuk, de éppen Jakubec mellé telepedett, s mikor megkérdezte tőle, hogy talán sertéstelep van a közelben, hősünk bizalmasan közel hajolt hozzá, hogy az arcába suttoghasson: Talán berezeltek egyesek, elvtársam. Ezek után az értekezlet nem tartott tíz percig sem, s a fontos elvtárs a búcsúszavakat már az ajtó felé tartva mondta el. A tagok többségének tetszett a vendég hatékonysága.

Jakubec Péter együtt raboskodott Titóval a péterváradai börtön kazamatáiban. Erről sokszor faggatták az újságírók. Egyikük-másikuk éjfél utánig is elüldögélt vele a klubban, hogy megtudjon valami újat is. Egyszer kibökte: Nagyon szerette a sajtót. A központi pártlap öreg tudósítója izgalomba jött ettől. De hát milyen sajtót? Kérdezte. Többször is meg kellett ismételnie a kérdést, mire megjött a válasz. A kecskesajtót. De hát hol szereztek kecskesajtót? A szakács adta reggelire? Vacsorára? Vagy vették valakitől? Esetleg hozatták az őrökkel? Mennyibe került? Milyen kecskék voltak Péterváradon? Jakubec bólogatott hallgatagon. Mikor az újságíró belefáradt saját kérdéseinek ismételtetésébe, ő kérdezett valamit. Miért éppen a kecskesajtót? Aztán tovább hallgatott.

Jakubec Péter a dunai svábok nevében lovat ajándékozott Hitlernek. Az viszont rá se nézett a lóra, hanem lelkes beszédet tartott arról, hogy Németország jövőjét a német mérnökök által tervezett és német munkások által készített német gépek fogják

eldönteni. A német teherkocsik elszállítanak minden német terhet. Mondta. A tömeg lelkesen ordított. Heil. A német tankok mindent letaposnak, ami nem német. Mondta Hitler. A tömeg tombolt. Heil. A német repülők a német légtér örökös urai. Mondta Hitler. A tömeg üvöltött. Heil. Jakubecel többé senki sem törődött, de szégyellte volna hazahozni a lovat, ezért eladta egy berlini fiákeresnek. Soha senki sem kérdezte meg tőle, hogy mi lett azzal a lóval. A pénzt hiába is keresték volna rajta, mert még aznap éjjel elköltötte egy híres berlini bordélyban.

Jakubec Péter osztályelső volt az elemiben. A tanító bácsi ugyan az utolsó padba ültette bizonyos orrfacsaró illatok miatt, de sokszor feleltetés nélkül is jeles osztályzattal ajándékozta meg. Év végén mindig kapott egy szép színes képet a császár öfelségéről. Egyszer ott volt a képen a császárné öfelsége is. Ezt a lenyomatot fölszögezték otthon a plafonra. Olyan tartós volt, hogy csak két hónap múlva ázott át.

Jakubec Péter imádta a nőket. Mikor özvegy édesapja részegen áthozta a szomszédasszonyt, ő is mindenáron közéjük akart feküdni az ágyba. Hosszú huzavona után azt mondta az asszony: Hagyd azt a gyereket, úgysem ért semmit. De ez nem volt igaz.

Jakubec Péter bal keze rövidebb volt, mint a jobb. Ezt minden évben többször lemérte. A hiány kezdetben egy centiméter volt, később másfél centi. Lehet, hogy megvolt az kettő is.

Jakubec Péter huszárként szolgálta a császárt. A hadnagya megtiltotta neki, hogy énekeljen. A hadnagy azt állította, hogy nincs fülhallása egy csepp sem. De az igazság az volt, hogy amint énekelni kezdett, a lovak megvadultak a szagától. Hősünknek még a himnusz sem volt szabad énekelnie. Mikor a rohamot gyakorolták, neki némán kellett ülnie a nyeregben, különben zűrzavar keletkezett a lovasok soraiban.

Jakubec Péter megszelídített egy szibériai tigrist. Mikor az a feje felől a közelébe lopakodott, hősünk ijedtében fölördített. A tigris a levegőbe szimatolt, majd szégyenszemre elinalt. Ettől kezdve a többiek közelebb feküdtek Péterhez.

Jakubec Péter szerette volna megírni a munkásmozgalom helyi történetét. Az ötlet sok ismerősének tetszett, évente ötször-hatszor megkérdezték tőle, mikorra lesz meg az új könyv. Ilyenkor hosszan ecsetelte, hogy mennyi munkába kerül minden egyes

adat pontosítása. Örült, hogy ennyien várják művének megalkotását. Ő is repesve várta.

Jakubec Péter imádta a színésznőket. A Színházi Életre előfizetett. Amikor megpillantotta a fényképet a lap negyvennyolcadik oldalán: Bársony Rózsi a balatoni strandon, elhatározta, hogy egyszer meglátogatja a művésznőt.

Jakubec Péter azt mondta Tisza Istvánnak: Azért tisztességesen bánhatnál a kisebbségi népeiséggel is. A dolyfös politikus nem válaszolt semmit. Meglehet, nem is hallotta a megjegyzést.

Jakubec Péter az elemi iskola után munkára kényszerült. Először kereskedőinas volt, aztán lakatosinas, később ministráns, majd vasutas. Volt ezenkívül raktáros, pincér, banktisztviselő, aranykalászos gazda, minisztériumi tanácsos és békebíró is. Kedvenc mondása az volt: a munka elől nem szabad szökni, a munkát szervezni kell. Ezen mindenki elgondolkodott, akinek elmondta. Kevesen figyeltek föl rá, hogy hősünket sohasem látták dolgozni.

Jakubec Péter bejelentette a kormányzói hivatalban, hogy szeretne egy fehér mént ajándékozni Horthy Miklós őfőméltóságának, mire a kezébe nyomtak egy űrlapot, hogy töltsé ki. Idővel maga is rájött, hogy eltolta a dolgot, abba a sorba, amelybe a születési helyét kellett volna beírnia, a születés évét firkálta bele, s oda, ahová az anyja nevét kellett beírnia, a felesége nevét kanyarította. Másnap új űrlapot kért, harmadnap még két űrlapot, aztán elfogyott a magával hozott pénze, kénytelen volt elhagyni a fővárost. Ellátogatott az újvidéki Báni Palotába is, hogy helyi szinten ismétlje meg ajánlatát, de azt tanácsolták neki, hogy vezesse el a mént a honvédségi istállóba, esetleg fizesse be az árát a kormányzóné őfőméltósága által létrehozott árvasági alapba. Nagyon elkeseredett és főlháborodott levelet küldött a kormányzóságnak, de választ sohasem kapott. Ellenben a tiltakozó levél kihangsúlyozottan hiteles másolatát később sokat mutogatta.

Jakubec Péternek volt egy elmélete a telivér lovakról. El is határozta, hogy összefog egy állatorvossal, aki majd a szakkifejezéseket korrigálja, és megírja A negyedik faj című könyvét. Két-három szakértővel le is ült tárgyalni a dologról, de mikor kiderült, hogy egyikük se képes megérteni, hogy a hidegvér, a telivér és a félvér lovakon kívül létezik egy negyedik faj is, akkor megdühödött, és sértődötten közölte ismerőseivel, hogy kénytelen lesz minden idegen

beavatkozás nélkül megalkotni a lótenyésztésről szóló művét. Ezt kivétel nélkül mindenki helyeselte. Ennyiben maradt a dolog.

Jakubec Péter nős ember volt húszéves kora óta. Többször is. Háromszor nősült, és négyszer vált el. Az első feleségétől kétszer is elvált. Aztán már leszokott erről. A harmadik asszony azt mondogatta: Tőlem nem lehet elválni. Mellettem csak meghalni lehet. A férj mindig úgy tett, mint aki megmosolyogja ezt a csacska beszédet. De ettől az asszonytól valóban nem vált meg soha. Kivéve, mikor megszökött otthonról.

Jakubec Péter ismerte a háborúk híres csataterkeit. Ha szóba került, szerényen elmondta, mi is történt valójában Segesvárnál, a szerbiai hegyekben, Isonzónál, a Don-kanyarban. Nem történelemkönyvekből származó véleményt mondott, saját élményeit adta elő az érdeklődő hallgatóságnak. És meg kell hagyni, ízesen, sajátosan tudott mesélni. Egyszer Gaál György történelemtanár meg is jegyezte: Ezt mind le kellene jegyezni, pontosan így szó szerint, ahogy az öreg meséli. Nagy élmény lenne a jövőendő nemzedékek számára is. Akkor Jakubec majdnem szaván fogta. Jöjjön ki, Gaál elvtárs, a Horgász-szigetre. Mondta a meghökkent tanárnak. Megiszunk egy-két demizson bort, én meg elmesélem magának az egészet. Elmondom, miért nem láthattam Petőfit, miért vittek el erőszakkal Isonzóról az osztrákok, elmesélem azt is, hogy szöktem haza a Don-kanyarból. Maga meg majd lejegyzi mind. Szóról szóra, ahogy megígérte. És lejegyezheti azt is, hogy mi történt a partizánokkal a Maglajon. Ha beveszek egy-két spriccert, még más is eszembe juthat. A tanár kénytelen volt bevallani, hogy a következő hónapokban nem ér rá, mert a doktori disszertációján dolgozik. Jakubec Péter meg csak a fejét csóválta. Ez is doktori disszertáció. Mondta. Még több annál. Gaál tanár úr ez ellen nem mert semmit se szólni.

Jakubec Péter titokban találkozott Radóval, az ismeretlen szovjet kémmeleggel. Tőlem mindent megtudhatsz, barátocskám. Mondta neki. Mindent, amire kíváncsi vagy. Radó gyorsan előrángatta a zsebből a jegyzetfüzetét, és áhítatosan meredt Jakubecre, aki elemezni kezdte a világhelyzetet.

Jakubec Péter egyszer elmagyarázta az arab lovacról megformált véleményét I. Ferenc Józsefnek. A császár látogatása alkalmával hőnököt az istállóba parancsolták, de mit ad isten,

a császár éppen oda akart menni, ahova a császár is gyalog jár, hát besétált az istálló ajtaján. Észre se vette volna Jakubecet, ha gyorsan ki tudja gombolni a nadrágját, de nem tudta. Éppen donnervetterezett, mikor hősünk melléje lépett, és határozott mozdulatokkal segített a felséges úrnak, nehogy más baj történjen. Aztán udvariasan hátat fordított a kényszerű helyzetben levő előkelőségnek, ám ki is használta a helyzetet, mondván, hogy nem jó, miszerint nem arab lóra ültetik a Habsburg-dinasztia jeles tagjait. Hogy a felséges úr ne zavartassa magát, kifejtette, hogy a nemes lónak arányos termetűnek kell lennie. Jellemző rá a rövid és mozgékony fül, a nehéz, de mégis karcsú csontok, a szikár, száraz fej, a széles orrlyukak, a szép, sötét, kiülő, kifejezésteli szemek, az ívelt, hosszú nyak, a széles szügy és kereszttájék, a keskeny hát, a kerek far, a nagyon hosszú valódi meg a nagyon rövid vendégbordák, a befűzött has, a hosszú és izmos comb, a finom és ritka sörény. Még hosszan ecsetelte volna az arab ló tulajdonságait, ha a felséges úr egyenletes szuszogása nem ösztökéli rá, hogy hátrasandítson. Akkor látta, hogy a császár újabb gondokkal küzd. Kerek far. Mondta a dinasztia képviselője. Hosszú combok. Izmosak. Nagyon izmosak. Olyan elváltozások látszottak, amelyek ismét nehézkessé tették a nadrág alaposan felvarrt gombjainak a megfelelő lyukakba való csúsztatását. Ámbátor hősünk nem átalotta határozott kézzel megragadni a császári és királyi attribútumokat, hogy ne kelljen a felséges úrnak a katonák előtt semmiképpen szégyenkeznie. Selymes szőrzet. Mondta a dinasztia tagja kissé lassítva szuszogását. Az ám. Mondta Jakubec. Arányos termet. Mondta Ferenc József. Hosszú nyak. Mondta Jakubec. Széles szügy. Mondta Ferenc József. Keskeny hát. Mondta Jakubec. Kerek far. Mondta Ferenc József. Befűzött has. Mondta Jakubec. Hosszú combok. Mondta Ferenc József. Izmosak. Mondta Jakubec. Talán még hosszan folytathatták volna ez irányban a társalgást, ha az ideges szárnysegéd be nem pillant az istállóajtón. Mehetnének, felséges úr. Mondta szalutálva. Remélem, nem zavarta ez az istállószolga. Monokliján keresztül bámulta Jakubecet, de az nem zavartatta magát, még igazított egyet a császár nadrágján. Kerek far. Mondta a Habsburg-família kissé meggörnyedt tagja, és szuszogva indult a kaszárnya udvara felé. Kerek far. Jakubec csak a másnapi napiparancsból tudta meg, hogy a legkegyelmesebb felséges úr kivételes szolgálataiért egy arab kancával ajándékozta meg, amelyet a katonai idejének letöltése után a kancellária

megfelelő hivatalától vehet át. Hősünk abban a hivatalban gyűlölte meg végleg a Monarchia hivatalnoki rendszerét.

Jakubec Péter megmondta Deák Ferencnek, a haza bölcsének, hogy a képviselők tehetnének valamit a Monarchia kegyetlen bürokratái ellen. De a haza bölcse erre azt válaszolta: Egyébiránt, midőn minket a nép megválasztott, hogy képviselői legyünk, nem azt várta, hogy tőle kérjünk tanácsot, hanem azt, hogy mi adjunk neki tanácsot. (Zajos helyeslés.) Törvényhozói dolgokkal, melyek készséget, szakavatottságot igényelnek, nem minden ember foglalkozhatik, és nekünk, akik azokkal foglalkozunk, kötelességünk a nép érdekét is szívünkön viselni, és azt tenni, mit e tekintetben legcélszerűbbnek látunk. (Hosszas, élénk helyeslés a középén.) Hősünk ettől kezdve igyekezett elkerülni a törvényhozókat is, ami nem éppen mindig sikerült neki. (Zajos éljenzés a középén.)

Jakubec Péter két kávé közt azt mondta Ady Endrének, hogy most már ideje volna valami komolyabb dolgokról is írnia. Például miről? Kérdezte Ady, aki egy kissé felvágta a fejét az elhangzottaktól. Például a lovakról. Mondta Jakubec. Vagy a lovasokról. Akár a halál lovairól, a menekülő lovasról vagy éppen az eltévedt lovasról. Ady hümmögött. Ja, vagy úgy. Mondta. Igen. Mondta Jakubec. Segíts meg, isten, új lovaddal. Mondta, és bátran hörpintett a költő kávéjából. Segíts meg, isten, új lovaddal a régi, hű útrakelőt, hogy sóbálvánnyá ne meredjek mai csodák előtt. Várjál. Mondta Ady, és papírt meg tollat kért az odasiető pincértől. Ebben van valami. Mondta, mikor írni kezdett jellegzetes, macskakaparáásra hasonlító betűivel. Ebben van valami.

Jakubec Péter a szibériai táborban a megbecsült munkások közé tartozott. A táborparancsnok csak ritkán engedett a környékbeli parasztok könyörgéseinek, akik beteg lovaik csodálatos gyógyulását remélték az orosz nyelvet furcsa akcentussal beszélő fogolytól, s akik azt szerették volna, ha az általuk lódoctornak tartott csodabogár ott is éjszakázik az istállóban a beteg állat mellett. Végül mégiscsak kiengedte a szomszéd faluba hősünket. Attól kezdve veszett vágta kezdődött a hófölte tájon át a menekülő Jakubec és az üldözésére indult parasztok csapata között. Azt hinné az ember, hogy Jakubec túljárt a parasztok eszén, de nem így történt. Már másnap elkapták az egyetlen lovon megszőkő Jakubecet. Az üldözők

mindnyájan váltani hozott lovakat vezettek magukkal. Hősünket csak az mentette meg a haláltól, hogy a környéken egyetlen fát se találtak, ami elbírna volna a kötelet. Mikor erdőhöz értek, onnan a dicső lovashadsereg vágatott elő. Így vált Jakubec vöröskatonává.

Jakubec Péter rendszeresen járt a szomszédasszonyhoz. Szerette nézegetni a konyhában függő képeket. Az öt kép öt különböző lovat ábrázolt. Az asszony mindennap megkérdezte tőle, milyen lovat szeretne. Olyat, amelyen messzire lehet vágatni. Mondta hősünk, akit a szomszédasszony Petyikének nevezett. Hát itten csak én bírlak meglovagoltatni. Mondta a szomszédasszony. A vége az lett, hogy mindennap lovagoltak. Néha többször is. De egy nap a vártnál korábban ért haza a szomszéd.

Jakubec Péter azt mondta Kun Bélának, hogy ideje lenne békét kötni. Vesztések árán? Kérdezte Kun Béla. Hősünk bólogatott. Pillanatnyi veszteségek. Mondta. Hosszú távon úgymint miénk a győzelem. Miénk a föld. Miénk a gyár. Miénk az ifjúság. Miénk a jövő. Ezt írjátok meg forradalmi dalban. Mondta Kun Béla. Most nincs időm a kultúráról beszélgetni. Később lett volna rá ideje, de akkor már nem találta Jakubecet.

Jakubec Péternek azt mondta az orvos, még sok tesztet kell elkészítenie, hogy rájöjjön, mi okozta a rettenetes szagot a szájában. Miféle tesztek? Kérdezte Jakubec. Meg kell állapítanom, hogy minden rendben van-e az emésztésével. Mondta az orvos. Meg kell vizsgálnom az orrüregét. Ki kell mosni az arcüregét. Szánálni kell a homloküregben található lobokat. Jakubec türelmetlenül legyintett. De aztán mégis ráállt a bonyolult vizsgálatokra. Szerette nézni az orvos grimaszait, mikor az arcába hajolva rálehel. Úgy hallotta, az orvos kérvényezte idő előtti nyugdíjaztatását. Arra hivatkozott, hogy nem képes elviselni a mesterséggel járó megpróbáltatásokat. Jakubec még három másik orvostól kért szakvéleményt. A végén egész aktatáskára való eredményt szedett össze. Ettől függetlenül saját titkárnője mindennap elfordult tőle, mikor hangos szóval ráköszönt.

Jakubec Péter azt mondta Herceg Jánosnak, hogy hiába szövik Pestre, igazi élménye mindig is Zombor lesz. Ugyan hova még magad elől, Hanzi? Kérdezte a távozóban levő íródtól. A te világod itt van, az olvasóid itt vannak, léted értelme ide köt, hova igyekeznél a pesti szalonok idegenségébe? Mikor

az író visszajött, ezt a témát soha nem hozták elő. Jakubec azonban igazi interjú, fontos nyilatkozatot csak Hercegnek adott. Sokak szerint így akarta kifejezni a vajdasági magyar irodalom iránti lekötelezettségét.

Jakubec Péter első felesége iszákos lett. Este arra kérte a férjét, hogy igyanak meg egy pohár pálinkát lefekvés előtt. Öblöges, Péter. Mondta. Az isten szerelmére, öblöges hosszan. Akkor magamra engedlek. Hősünk általában kiköpte a szájába vett kortyot, de az asszony addigra már ágyba bújt, le is nyelte, amit a nyelvére engedett. A végén már reggel is meghúzta az üveget. El is váltak hét év együttlét után.

Jakubec Péter kedvenc lova egy Fecske nevű nóniusz volt. Nehéz testű, vaskos lábú, nyugodt természetű állat volt. Hősünk nem tartotta állatnak, mert a Fecske minden szavát megértette. Ha elfogta a keserűség, a Fecske nyakába borult, úgy panaszkodott. A ló minden mondat után horkant egyet. Néha bólogatott is okos fejével.

Jakubec Péter azt mondta Móricz Zsigmondnak: Jó, hogy a szegény emberekről írtál. Most azonban ideje, hogy magyar fejedelmekről, udvari életről, sorsdöntő eseményekről is írj. Móricz vállát vonogatva kérdezte: Miféle fejedelmekről kezdjek most írni? Jakubec tréfásan hátba vágta. Öregem, írd Erdélyről. Mondta az írónak, és kedveskedve meghúzgálta a bajuszát. Írd Erdély aranykoráról példának okáért. Azt biztosan szívesen olvasnák most a magyar olvasók. Az író elgondolkodott. Dolgoznom kellene rajta. Mondta keseregve. De Jakubec nevetett ezen a kishitűségen. Dolgozzál. Mondta vidáman. Dolgozz sokat.

Jakubec Pétert messziről szeretem. Nyilatkozta Carl Jung. Sokat segített nekem, mikor nehéz lelki válságba kerültem, de ha megérzem a szagát, legszívesebben kiugornék az ablakon.

Jakubec Péter akkor jó, ha hátulról közelít. Mondta Sitter Irén telepi özvegyasszony. Akkor szívesen beveszem a rúdját, ahányszor csak akarja. Még nyértek is hozzá, hogy jobb kedve legyen. Csak ne akarjon csókolózni közben, mert akkor elmegy a kedvem a dologtól.

Jakubec Péter sokszor elgondolkodott. Néha azt hiszem, hogy emberi lény vagyok. Mondta.

Jakubec Péterről azt mondta Habermas: Mindaddig hú marad metafizikus kezdeteihez, amíg abból indulhat ki, hogy a megismerő ész újra magára talál az ésszerűen strukturált világban, vagy ő maga kölcsönöz ésszerű struktúrát a természetnek és a világnak, valamilyen transzcendentális megalapozottsággal, esetleg azáltal, hogy megkísérli dialektikusan áthatni a világot. Ez biztosan rámutat egy totalitális egységre. Mire Jakubec szerényen azt válaszolta: Lehetséges.

Jakubec Péter 1941 áprilisában kiment a határba, hogy saját szemével lássa, mikor bevonulnak a magyarok. Egy honvéd hadapród hátra vágta, mert megijedt tőle. A hadapród minden nyúlra lőtt útközben. Menjen innen. Mondta hősöknek. Nem érti, hogy milyen könnyen meghalhat, ha valaki véletlenül magára lő? Hősök megkérdezte tőle, miért kellene fölöslegesen lövöldözni. Mert erre csetnikek vannak. Mondta a hadapród. Én még nem láttam őket. Mondta Jakubec. De vannak. Mondta a hadapród. De vannak. Majdnem elsírta magát, amíg magyarázta. Ez benne volt a napiparancsban is.

Jakubec Péter néha azt mondta: Kutyából nem lesz szalonna.

Jakubec Péter szeretett beszélgetni a pionírokkal. A párt parancsára járta az iskolákat, de a gyerekek kérdéseire mindig izgalomba jött. Példáit leginkább a lovak életéből merítette. Nem mulasztotta el az alkalmat, hogy felhívja a gyerekek figyelmét, a lovakat is emberi módra kell oktatni. Nem veréssel, nem fenyegetéssel, nem koplaltatással és nem kínzattal, hanem csak jó szóval. Mondta. A lovakkal úgy kell bánni, ahogy az értelmes, derék ember egy másik jóraivaló, értelmes emberrel bánik. Elmélete osztatlan sikert aratott a pionírok körében. Később a tanárok kesernyés véleményt mondtak Jakubec szerepléseiről, mert megtörtént, hogy az oktatási folyamat kellős közepén egy-egy nebuló az igazság közismert harcosának szavaira hivatkozva követelte saját emberi jogait. A legkitartóbb diákoknak is be kellett azonban látniuk, hogy mások a lovak jogai, és megint mások a tanulók törvényben pontosan rögzített és a szocialista rendszerben kivétel nélkül be is tartott jogai. Bár, néha, mondjuk: ritkán, az is megesett, hogy ez az eszmélkedési folyamat kissé fájdalmas volt.

Jakubec Péter azt mondta Trumannak, ne tétovázzon, ha le akarja dobni az atombombát. Már rég rájöttem, hogy a fájdalmas döntéseket is meg kell hozni. Mondta. És azt is bizonyíthatom, hogy minden elmulasztott lépés később még több fájdalmat okoz. Truman gyötrődött ugyan, de aztán hallgatott a jó tanácsra.

Jakubec Péter azt tanácsolta I. Sándor jugoszláv királynak, hogy ne utazzon el Franciaországba. Az uralkodó idegesen sétált a fogadószobában. Nem tehetem meg, hogy elutasítom a franciák megismételt meghívását. Mondta. De Jakubec kitartó volt. Hagyni kell most a protokollt. Mondta a kételkedő királynak. Itthon van szükség a legfelső kézre. A király úgy tett, mint aki gondolkodni akar még a dolgon. De végül is rászánta magát az útra. Jakubec nem is kérkedett vele, hogy neki lett igaz az ügyben.

Jakubec Péter a marseille-i kikötőben itta ki a bánat poharát. Egész éjszaka chartreuse-zel volt teli. Az arab szépség, aki fölvitte a lakására, többször is elmondta: Le fort Serbe! Le fort Serbe! Jakubec nem tudta megmagyarázni, hogy ő magyar.

Jakubec Péter azt mondta a szomszéd lányának, hogy nyugodtan bánjon úgy velem, mint egy lóval. Ő is csak simogatta a lányt, megcirógatta a lábát, s mikor az nem akarta felemelni, akkor szépen beszélt hozzá. A lovakat is türelemmel kell betörni. Mondta. Később hozzáfűzte: Patkolni se könnyű.

Jakubec Péterről Szirmai Károly nem írt semmit. Ezért nagyon félt a következményektől. Élesre fent borotvát hordott a zakója zsebében, hogy öngyilkos legyen, ha felelősségre vonják. De Jakubec erről nem tudott. Szerinte a vajdasági magyar íróknak segítséget kell kapniuk minden téren, hogy végre képesek legyenek valami hasznosat alkotni.

Jakubec Péter egyszer látta, hogy a fogorvos a székre fektette az ügyeletes nővért. A jelenet érdekes volt, de szerinte túlságosan rövid ideig tartott.

Jakubec Péter azt mondta a pioníroknak, hogy egyik ló sem hasonlít a másikhoz.

Az egyik harapós és gonosz, a másik szelíd és bizalmas. A gyerekek élénken helyeseltek.

Jakubec

Péterről Lukács György azt mondta, hogy egyike volt azoknak, akik lehetetlenné tették a kapitalista termelést. Az egészből kell a részleteket megérteni, és nem a részletekből az egészet. Mondta Lukács. Ő mindig átlátta a polgári termelési rend teljes idegenségét, és nem maradt meg a pusztá tagadásnál. Becsülni kell azt is, hogy nem tévedt soha a tagadás öncélúságába.

Jakubec

Péter nemegyszer mondta ki, hogy dolgozik a fene.

Jakubec

Péter emlékiratai a Forradalmi Múzeum irattárába kerültek. Egy ismert történész kívánt foglalkozni velük. Nem is titkolta, hogy emlékkönyvet állít majd össze belőlük. Később ideggyógyászhoz került. Időnként kapkodva írt a zsebéből előrángatott cédulákra. Mivel senkire sem volt veszélyes, nem akadályozták meg ebbéli tevékenységében. A cédulákat nem őrizte meg senki, mert ilyen mondatokat olvashattak rajtuk: ami iránt az ember is fogékony, az a lóra is hat. Ha elhúzzuk a zabot a ló orra előtt, biztosan utánanéz. A ló megtanul táncolni, jobb a hallása, mint legtöbb emberé.

Jakubec

P. egyszer azt mondta a párt alapszervezetének: A világtörténelem sokáig várt a forradalomra, és akkor jöttem én.

Jakubec

P. elmondta Titónak, hogy a ló kóbor állat, de ha tudja, hogy szénát kap, maga is hazatalál az istállóba.

Jakube.

P. egy fogadás után négy teljes napig aludt.

Jakub.

P. bizalmasan közölte Sztálinnal, hogy az orosz lányokat nagyon szereti. A népek bölcs atyja megkérdezte tőle, hogy a többi nép lányait megveti-e. Erre kénytelen volt bevallani, hogy nem áll különül a más nemzetiségű lányokkal se. Sőt az is megtörtént már, hogy azt se tudta, kivel fekszik az ágyban.

Jaku.

P. a harcokról tudott mesélni, de egyszer vadászatra hívták, s akkor

kiderült, hogy még a vadászpuskát sem tudja kezelni. Büszkén mondta az elképedt társaság tátott szájú tagjainak, hogy fegyverre soha a büdös életben nem volt szüksége.

Jak.

P. szerint a lovak nagyon ijedős természetűek. Le is írta egy cédulára, hogy erről külön fejezetet kell írni a könyvében. A ló ebben a tekintetben is hasonlít az emberre. Írta nagy kanbetűkkel. Megriad a szokatlan hangtól, az ismeretlen tárgyaktól, még a kötélén lógó száradó lepedőktől is. Fél a zivatartól és a mennydörgéstől. Különösen érzékeny a villámra. Ezt az utóbbi mondatot kétszer is aláhúzta a jegyzetben.

Ja.

P. életéről és munkásságáról sokszor írtak dolgozatot a felsős tagozatok. A gyerekek szerint a világtörténelem jelentős alakja volt. Egy hetedikes kislány azt írta róla, hogy megújította az emberi gondolkodást. Egy fiú verset írt hozzá, amelyben többször is Hektorhoz hasonlította. Egy nyolcadikos töredelmesen bevallotta, hogy sajnálatos módon keveset tud róla, de idézte a szomszédasszonyt, aki reakciós vén dög, mert a hőst mindig csak szoknyapecérként emlegeti. Egy színötös tanuló, aki szeretett volna kitűnni a többiek közül, azt fogalmazta meg, hogy a dolgozat témája tulajdonképpen mindannyiunk szerető édesapja volt.

J.

P. sírjának gondozását az egyik általános iskola közössége vállalta magára. Arra készültek, hogy az iskola fel is veszi a nevét. Halála napján ki is ment küldöttségük a temetőbe. A sírt azonban sem ők, sem mások, nem voltak képesek megtalálni. J. P. távozott a történelemben.